

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työturvallisuuslain ja työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työturvallisuuslain ja työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain säännöksiä Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen edellyttämällä tavalla. Työturvallisuuslakiin ehdotetaan tehtäväksi muutoksia, jotka koskevat työsuojelun toimintaohjelmaa, työsuojelun yhteistoimintaa, eräitä

vaaratekijöitä sekä tuotteiden valvontaa. Työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annettuun lakiin tehtäisiin muutoksia tuotteiden valvonnan osalta.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin Euroopan talousalueesta tehty sopimus.

PERUSTELUT

1. Yleistä

Esitys perustuu ETA-sopimukseen. Hallituksen esityksessä Eduskunnalle Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä (hall.es. 95/1992 vp.) on perusteltu työturvallisuuslain (299/58) sekä työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain (131/73) muutostarpeet. Perustelut on esitetty mainitun hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen II osan, joka koskee tavaroiden vapaata liikkuvuutta, 4 luvussa ja V osan, joka koskee neljän vapauden kannalta olennaisia laaja-alaisia määräyksiä, 1 luvussa.

ympäristön puitedirektiivi) sisältää määräyksen työnantajan asettamista henkilöistä, joiden tehtävänä on hoitaa työsuojeluun liittyviä asioita. Voimassa olevan lain mukaan työsuojeluasioiden hoitaminen liittyy työnantajan tai työnantajan edustajan yleisiin tehtäviin. Työnantajan edustajasta on säännös työsopimuslain (320/70) 8 §:ssä. Työnantajan tai työnantajan edustajan rikosoikeudellisesta vastuusta on säännökset työturvallisuuslain 49 §:ssä. Lisäksi erityissäännöksissä, esimerkiksi sähkötöiden ja räjäytystöiden osalta on säännöksiä näiden töiden ja niitä johtavan ja valvovan henkilön osalta. Lainsäädäntö sisältää myös säännökset työsuojelupäällikön tehtävistä, joissa on lähinnä kysymys työnantajan edustamisesta työsuojelun yhteistoimintatehtävissä. Lainsäädäntö ja vakiintunut käytäntö sisältävät siten jo varsin pitkälle direktiivissä tarkoitetun työnantajan tehtävien delegoinnin periaatteen.

Lainsäädännön täydentämiseksi tältä osin vastaamaan edellä mainitun direktiivin sisältöä ehdotetaan työturvallisuuslain 3 §:ään lisättäväksi säännös työsopimuslain 8 §:ssä tarkoitettua työnantajan edustajan työturvallisuuslaissa tarkoitetuista tehtävistä ja niiden määrittelystä.

2. Lakiehdotusten perustelut

2.1. Työturvallisuuslaki

3 §. Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1989, sellaisen toimenpiteiden käyttöönottoamisesta, jotka edistävät työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamista työssä (89/391/ETY; työ-

Säännösehdotuksen mukaan työnantaja voi asettaa sijaansa laissa tarkoitettujen velvoitteiden toteuttamista varten yhden tai useamman henkilön, jolla on riittävä pätevyys tehtävien hoitamiseksi. Yleensä tällöin on kyseessä yrityksen linjaorganisaatioon kuuluva esimiesasemassa oleva henkilö.

Asettaessaan edustajiaan hoitamaan työsuojelutehtäviä työnantaja samalla siirtää edustajalleen tehtävän hoitamiseksi riittävässä määrin työnantajalle kuuluvaa päätösvaltaa. Työnantaja määrittelee tehtävät ja niihin liittyvän päätösvallan laajuuden tarpeellisessa määrin ottaen huomioon yrityksen koon, toiminnan luonteen ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Työympäristön puitedirektiivin mukaan vastuuhenkilöiksi nimetyillä työntekijöillä on oltava tarvittavat kyvyt ja keinot.

Työympäristön puitedirektiivin mukaan työnantaja voi, mikäli hänellä on siihen pätevyys, ottaa itse vastuun direktiivissä tarkoitetuista turvallisuus- ja terveysvelvoitteista. Muussa tapauksessa hänen on hankittava pätevää ulkopuolista apua ja määriteltävä ulkopuolisten palvelujen tuottajan vastuulla olevat asiat. Ulkopuolisten palvelujen käyttäminen ei kuitenkaan vapauta työnantajaa vastuusta.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan työnantaja on vastuussa turvallisuus- ja terveysvelvoitteista. Lainsäädännössä ei ole nimenomaista työnantajan pätevyyttä koskevaa säännöstä. On kuitenkin katsottu, että pätevyysvaatimus sisältyy epäsuorasti työturvallisuuslain 9 §:n säännöksiin. Näin ollen työnantaja voi itse vastata työympäristön puitedirektiivissä tarkoitetuista turvallisuus- ja terveysvelvoitteista, eikä lainsäädäntöön tarvitse ottaa direktiivin sisältämää mahdollisuutta, että ulkopuolisella palvelujen tuottajalla olisi vastuuta näistä asioista.

Työnantajan ja työnantajan edustajan vastuu työsuojeluasioissa määräytyy työturvallisuuslain 49 §:n ja sen nojalla muodostuneen oikeuskäytännön mukaisesti. Säännösehdotuksella ei tarkoiteta muutosta vastuun periaatteelliseen määräytymiseen eikä kohdentumiseen yrityksen organisaatiossa.

9 §. Pykälä sisältää työnantajan ja työntekijöiden työpaikan yhteistoiminnan perussäännökset. Säännösten on katsottu tarkoittavan yhteistoimintaa myös työympäristön jatkuvan seurannan järjestämisessä ja työympäristön suunnittelussa. Työympäristön puitedirektiivi sisältää määräyksen toimintaohjelman (preven-

tion policy) kehittämisestä yhtenä ennakoivan työsuojelun periaatteena. Vaikkakin lainsäädännössämme on jo varsin pitkälle toteutettu ennakoivan työsuojelun periaate, ei se kuitenkaan nimenomaisesti sisällä tämänkaltaista säännöstä. Sen vuoksi ehdotetaan pykälää täydennettäväksi tältä osin lisäämällä siihen uusi 3 momentti.

Toimintaohjelman tulee kattaa teknologian, työn organisoinnin, työolojen, sosiaalisten suhteiden sekä työympäristön vaikutukset työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen. Sen merkitys ilmenee siten, että työnantajan on toteuttaessaan lain 9 §:n 1 momentin mukaan tarpeellisia toimenpiteitä huolehdittava siitä, että työolojen kehittämistarpeet ja työympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutukset arvioidaan järjestelmällisesti.

Ohjelman tulisi tarvittaessa sisältää varautuminen tapaturmien ja onnettomuuksien uhkaan ja mahdollisten seurausten minimointiin sekä kuvaus muun muassa ensiavusta, palontorjunnasta ja työntekijöiden evakuoinnista samoin kuin yhteyksistä ulkopuolisiin palveluihin.

Keskeisenä osana toimintaohjelmaa on muun muassa työterveyshuollon toimintasuunnitelman ja toimenpideehdotusten huomioon ottaminen.

Toimintaohjelman muotoon, laajuuteen ja sisältöön vaikuttavat yrityksen koko, toimiala, tuotantotapa ja kehitysvaihe sekä kunkin yrityksen työsuojelullinen tilanne. Toimintaohjelma on jo informaatiiosyistä tarpeen tehdä kirjallisessa tai muutoin todennettavassa muodossa. Toimintaperiaatteiden kirjaaminen tai saataminen muutoin todennettavaan muotoon konkretisoi asiaa ja edesauttaa niihin sitoutumista.

Ehdotetun momentin tarkoituksena on ohjata yritystä etsimään sille sopivin ratkaisu ja soveliaimmat tavat, joilla terveellisyys- ja turvallisuustavoitteista johdetaan kehittämistoiminnan ja suunnittelun tavoitteet. Tärkeintä on, että yrityksen johto ja koko henkilöstö sitoutuu toiminnassa ottamaan huomioon ja noudattamaan asetettuja turvallisuus- ja terveystavoitteita.

Työsuojeluohjelman kehittämisessä tulisi ottaa huomioon myös työpaikalla toimivat muiden työnantajien työntekijät.

Yrityksissä tehdään erilaisia yrityksen kehittämiseen tähtäviä suunnitelmia ja ohjelmia. Eräiltä osin voimassa oleva lainsäädäntökin edellyttää suunnitelmien kehittämistä. Nämä

suunnitelmat ja ohjelmat muodostavat usein kokonaisuuden, jossa eri osa-alueita koskevat asiat ainakin joiltakin osin yhdistyvät. Myös eri viranomaisten on tärkeää valvontatoiminnassaan ottaa huomioon, että yrityksen toiminnot muodostavat kokonaisuuden, jonka ohjaamista ja suunnittelua ei aina ole tarkoituksenmukaisista jakaa osatekijöihin.

Nykyistä 3 momenttia koskeva muutosehdotus perustuu työympäristön puitedirektiiviin, jonka mukaan työntekijöiden on omalta osaltaan huolehdittava omasta ja muiden työntekijöiden turvallisuudesta. Lisättäväksi ehdotetun uuden 3 momentin johdosta muutettavaksi ehdotettu nykyinen 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi.

Pykälän nykyistä 4 momenttia koskeva muutosehdotus perustuu työympäristön puitedirektiiviin. Muutos on tarpeellinen, jotta työympäristön puitedirektiivin edellyttämä yhteistoiminta toteutuisi niilläkin työpaikoilla, joilla ei sovelleta työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa (131/73) annetun lain (*valvontalaki*) yhteistoimintaa koskevia erityissäännöksiä. Direktiivin mukaan työnantajan on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin, jotta työntekijät tai heidän edustajansa saavat yrityksen tai laitoksen koon huomioon ottaen kaiken työpaikan, työpisteen tai työn kannalta tarvittavan tiedon työntekijöiden turvallisuutta tai terveyttä uhkaavista vaaroista ja niiltä suojaamaan tai ehkäisemään tarkoitettuja toimenpiteistä ja toiminnoista. Direktiivi edellyttää myös, että työntekijöitä kuullaan, että heillä tai heidän edustajillaan on oikeus tehdä ehdotuksia ja että työntekijöiden osallistuminen asioiden käsittelyyn on tasapuolista. Direktiivin mukaan työnantajien on neuvoteltava työntekijöiden, työsuojeluvaltuutetun tai muun työntekijöiden edustajan kanssa ja sallittava heidän osallistumisensa keskusteluihin, joissa käsitellään mitä tahansa työturvallisuuteen ja -terveyteen liittyviä kysymyksiä. Samoin on direktiivin mukaan neuvoteltava (consultation) hyvissä ajoin etukäteen kaikista toimenpiteistä, jotka voivat olennaisesti vaikuttaa työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen.

Muutettavaksi ehdotettu nykyinen 4 momentti siirtyisi lisättäväksi ehdotetun uuden 3 momentin johdosta 5 momentiksi.

9 b §. Säännöksen pyrkimyksenä on ollut sopeuttaa työ ihmisen edellytyksiin mitoittamalla ja sijoittamalla työ ja välineet tarkoituksenmukaisella tavalla. Säännöksessä ei ole erik-

seen mainittu apuvälinettä. Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi, annettu 29 toukokuuta 1990, näyttöpäätetyölle asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista (viides direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdan mukainen erillinen direktiivi) (90/270/ETY *näyttöpäätetyödirektiivi*) edellyttää, että työntekijöille on näyttöpäätetyössä annettava määrätyn edellytyksin erityiset korjaavat apuvälineet. Myös Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivissä, annettu 29 päivänä toukokuuta 1990, terveydelle ja turvallisuudelle asetettavista vähimmäisvaatimuksista sellaisessa käsin tapahtuvassa taakkojen käsittelyssä, johon liittyy erityisesti työntekijän selän vahingoittumisen vaara (neljäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdan mukainen erillinen direktiivi) (90/269/ETY *taakkojenkäsittelydirektiivi*) on määräyksiä apuvälineistä. Kun näitä apuvälineitä ei voida pitää henkilönsuojaiminakaan, on työturvallisuuslakia täydennettävä tältä osin.

Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivin, annettu 30 päivänä marraskuuta 1989, työpaikoille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista (ensimmäinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdan mukainen erillinen direktiivi) (89/654/ETY; *työpaikkadirektiivi*), mukaan uudet työpaikat on järjestettävä siten, että tarvittaessa vammaiset työntekijät voidaan ottaa huomioon.

Pykäläehdotuksessa tarkoitettu vammaisuus tai muu erityisiä toimenpiteitä edellyttävä seikka määriteltäisiin työpaikalla työterveyshuollosta annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti. Järjestelyt koskisivat erityisesti ovia, käytäviä, portaikkoja, suihkuja, pesualtaita, käymälöitä ja työpisteitä, joita vammaiset käyttävät. Lainkohta täydentäisi 9 §:n perussäännöstä.

10 §. Työpaikkadirektiivin mukaan työntekijöiden käyttöön on määrätyn edellytyksin annettava lepohuone. Uusia ja vanhoja työpaikkoja koskevat erilaiset vaatimukset. Vanhoilla työpaikoilla lepohuone voidaan korvata lepoalueella. Työturvallisuuslaki ei mainitse nimenomaan lepohuonetta vaan puhuu oleskelutilasta. Pykälän 1 momentin 7 kohdan tarkistuksella on lähinnä periaatteellinen merkitys.

Raskaana olevien naisten mahdollisuutta mennä lepäämään koskeva säännösehdotus (uusi 3 momentti) perustuu työpaikkadirektiivin määräykseen. Tarkoituksena on, että levon

tarve määritellään työpaikalla työterveyshuolosta annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti.

Työpaikkadirektiivin mukaan lepohuoneissa ja lepoalueilla on ryhdyttävä tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin tupakoimattomien suojelemiseksi tupakansavulta. Valvontakäytännössä tupakansavun toiselle työntekijälle aiheuttama haitta tai onnettomuusriski on otettu huomioon työturvallisuuslain 9 §:n yleissäännöksen perusteella. Myös toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annettu laki (693/76; tupakkalaki) ja asetus (225/77) asettavat tupakoinnille rajoituksia. Ne eivät kuitenkaan koske muun muassa lepo- ja oleskelutiloja, joten nykyisen 3 momentti (ehdotuksen 4 momentin) muutosta on pidettävä tarpeellisenä.

11 §. Pykälään lisättäväksi ehdotettu uusi 1 momentti perustuu työpaikkadirektiivin huoneen seiniä, kattoja, lattiaa, ikkunoita, ovia ja portteja koskeviin määräyksiin. Momenttia on tarkoitettu tämentää tarvittaessa tarkemmilla määräyksillä.

Työpaikkadirektiivi edellyttää, että työhuoneen rakenteiden, lattian, seinien ja katon samoin kuin ovien ja ikkunoiden tulee olla turvallisesta materiaalista ja sellaisia, että ne voidaan puhdistaa tai kunnostaa riittävän hyvin. Läpinäkyvät tai -kuultavat seinät ja ovet on osoitettava ja merkittävä selvästi. Heiluriovien ja porttien on oltava läpinäkyviä tai niissä on oltava ruutu läpi näkemistä varten. Edelleen työpaikkadirektiivin mukaan liukuovet on varustettava turvalaitteella, joka estää niitä putoamasta kiskoilta tai kaatumasta. Ylöspäin aukeavissa ovissa ja porteissa on oltava varmistus siitä, etteivät ne pääse putoamaan.

Lisäksi työpaikkadirektiivissä edellytetään, että työntekijöiden on voitava avata, sulkea, säätää tai varmistaa ikkunat, tuuletinimet ja muut vastaavat laitteet turvallisesti ja siten, ettei siitä aiheudu vaaraa. Ikkunat on voitava puhdistaa siten, ettei siitä aiheudu vaaraa työn suorittajalle eikä muillekaan henkilöille.

Tarvittavat tarkemmat määräykset annetaan koskemaan yhtäältä uusia ja toisaalta käytössä olevia rakennuksia direktiivin mukaisesti.

Ehdotettu muutos aiheuttaa 3 momentiksi siirtyvään nykyiseen 2 momenttiin säädöstehtävin momenttiivittauksen muutoksen.

14 §. Työpaikkadirektiivi edellyttää ikkunoiden ja lasiseinien käytössä ottamaan huomioon liiallisen auringonvalon vaikutuksen

työolosuhteisiin. Käytännössä auringonvalo on aiheuttanut liiallista lämpökuormitusta vaate-tusteollisuuden ja vastaavan kiinteän vaihtotyön työpaikoilla. Siihen on voitu melko pitkälle varautua nykyisinkin säännöksin. Koska vaatimus on kuitenkin työpaikan suunnittelun ja ennakoivan työsuojelun kannalta tärkeä, ehdotetaan pykälään lisättäväksi tätä koskeva 2 momentti. Direktiivin rakennemääräykset koskevat vain tietyn päivämäärän jälkeen rakennettuja työtiloja, mikä otetaan huomioon tarkempia määräyksiä annettaessa.

20 §. Pykälään lisättäväksi ehdotettu 4 momentti perustuu Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiiviin, annettu 30 päivänä marraskuuta 1989, työntekijöiden työpaikalla käyttämille henkilönsuojaimille asetettavista turvallisuuksista ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista (kolmas direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdan mukainen erillinen direktiivi) (89/656/ETY; *suojausten-käyttödirektiivi*). Sen mukaan työnantajan on annettava henkilönsuojaimet ilmaiseksi työntekijän käyttöön, varmistauduttava niiden hyvästä toimintakunnosta ja tyydyttävästä hygieenisestä kunnosta tarvittavien huoltojen, korjausten ja vaihtojen avulla. Voimassa olevassa laissa ei ole säännöstä työnantajan velvollisuudesta tarkastaa ja huoltaa suojaimet. Työntekijälle jää edelleen velvollisuus ilmoittaa suojaimeissa havaitsemistaan vioista ja puutteellisuuksista.

21 §. Ehdotus perustuu osaltaan suojausten käyttödirektiivin vaatimukseen suojausten ohjeidenmukaisesta ja tarkoituksenmukaisesta käytöstä. Kansainvälisen työjärjestön (ILO) rakentamisen työturvallisuutta ja terveyttä koskevan yleissopimuksen n:o 167 11 artiklan mukaan työntekijöiden tulee käyttää suojeluvälineitä oikein samoin kuin pitää niistä hyvää huolta. Hallituksen esityksen (hall. es. 239/89 vp.) mukaan sopimuksen ratifiointi edellyttää lainsäädännön tarkistamista. Työntekijälle tässä pykälässä säädetty velvollisuus ilmoittaa viipymättä suojaimissa ehkä ilmenevistä vioista ja puutteellisuuksista ehdotetaan siirrettäväksi 35 §:ään, johon samalla koottaisiin kaikki vastaavat velvollisuudet.

24 §. Muutosehdotus perustuu työpaikkadirektiivin määräyksiin hätäpoistumisteistä. Tarkemmat määräykset turvamerkinnöistä annettaisiin asianomaiseen direktiiviin perustuvalla valtioneuvoston päätöksellä.

27 a §. Työturvallisuuslaki ei sisällä nimenomaista perussäännöstä työpaikkadirektiivissä

tarkoitetuista kuormauslaitureista ja -silloista. Tätä koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi tavarankuljetusta, käsittelyä ja varastointia koskevaan pykälään. Ehdotettu lisäys aiheuttaa 4 ja 6 momentiksi siirtyviin nykyisiin 3 ja 5 momenttiin säädösteknisen momenttiviittauksen muutoksen.

29 §. Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi, koska kansallisista ennakkotarkastuksista pääsääntöisesti luovutaan. Vaatimustenmukaisuuden toteamisesta määrättäisiin edelleen tosin valtioneuvoston päätöksellä. Tarvittava lisäys otettaisiin 47 §:n valtuussäännöksen. Käyttöön liittyvistä tarkastuksista määrättäisiin valvontalain 23 §:ssä.

34 §. Lisättäväksi ehdotettu 3 momentti perustuu työympäristön puitedirektiiviin. Sen mukaan työnantajan on varmistettava, että hänen työpaikallaan työtä teettävät ulkopuoliset työnantajat ja siellä työssä olevat ulkopuolisten työnantajien työntekijät ovat saaneet tarvittavat tiedot ja ohjeet työn aikaisista työpaikan vaaratekijöistä ja terveyshaitoista. Säännös tulisi lähinnä sovellettavaksi kauppa-, hankinta- ja urakkasopimukseen perustuvassa työssä, jossa vastaanottavalla työnantajalla ei ole oikeutta puuttua työn tekemiseen sinänsä. Työn johto ja valvonta ja siihen liittyvät työnantajan velvollisuudet kuuluisivat edelleen työntekijän työnantajalle. Työpaikan haltijana olevan työnantajan tulisi huolehtia tarpeellisen informaation antamisesta ulkopuolisten työntekijöiden työnantajalle ja varmistaa, että riittävät ohjeet on työntekijöille annettu. Ehdotettu muutos ottaa myös huomioon neuvoston direktiivin, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1991, määräaikaaisessa tai tilapäisessä työsuhteessa olevien työntekijöiden työturvallisuuden ja -terveyden parantamisen edistämistä koskevien toimenpiteiden täydentämisestä (91/383/ETY). Mahdolliset tarkemmat tämän direktiivin edellyttämät määräykset annetaan tarvittaessa valtioneuvoston päätöksellä.

Työympäristön puitedirektiivin mukaan tulee varmistaa, että vain asianmukaiset ohjeet saaneet työntekijät pääsevät alueelle, jossa on vakava ja erityinen vaara. Työturvallisuuslaissa ei ole tätä vastaavaa nimenomaista säännöstä. Asiaa koskeva lisäys ehdotetaan lisättäväksi vaarallisen työn tekemistä koskevaan momenttiin. Erillissäännökset vaara-alueelle tarpeettoman pääsyn estämisestä on 27 a §:ssä nosto- ja kuljetustöiden osalta, 28 a §:ssä korjaus-, asennus- ja huoltotöistä ja 32 §:ssä koneiden osalta.

35 § Työympäristön puitedirektiivin mukaan työntekijän on välittömästi ilmoitettava työnantajalle tai työsuojelun vastuuhenkilölle jokaisesta turvajärjestelyjen puutteesta. Työntekijän on toimittava kansallisen käytännön mukaan yhteistyössä työnantajan tai mainitun vastuuhenkilön kanssa, kunnes työnantaja voi varmistaa, että työympäristö ja työolot ovat turvalliset eivätkä aiheuta turvallisuudelle ja terveydelle vaaraa. Direktiivissä on määräyksiä myös työntekijöiden osallistumisesta työntekijöiden turvallisuuteen vaikuttavien kysymysten hoitoon ja työnantajan tiedottamisesta työntekijöille. Direktiivi edellyttää, että työntekijöitä kuullaan, että työntekijöillä tai heidän edustajillaan on oikeus tehdä ehdotuksia ja että osallistuminen on tasapuolista kansallisten lakien tai kansallisen käytännön mukaisesti.

Direktiivin mukaan ilmoitusvelvollisuus kohdistuu ennen muuta tilanteisiin, joissa on vakava ja välitön vaara terveydelle ja turvallisuudelle. Tästä on työturvallisuuslain 9 c §:ssä säännökset. Työsuojeluvaltuutetun toiminnasta mainituissa tilanteissa on säädetty valvontalain 11 a §:ssä. Direktiivi ei sinänsä puhu myöskään työsuojeluvaltuutetulle ilmoittamisesta, sitä tosin mainitulla vastuuhenkilöllä meidän lainsäädännössämme lähinnä tarkoitettaisiin.

ILO:n edellä mainitussa rakentamisen turvallisuutta ja terveyttä koskevan yleissopimuksen n:o 167 11 artiklan d-kohdan mukaan ilmoituksen kohteena tarkoitetaan selvästi myös työsuojeluvaltuutettua. Sopimuksen 10 artiklan mukaan työntekijällä on oikeus ja velvollisuus ilmaista mielipiteensä muun muassa omaksumista työskentelytavoista turvallisuuden kannalta samoin kuin 11 artiklan mukaan kaikista tilanteista, joihin liittyy riskitekijöitä ja joita hän ei itse pysty kunnolla hoitamaan.

Työturvallisuuslain 35 §:n ilmoitusvelvollisuus on edellä mainittua suppeampi eikä siinä ole lainkaan työnantajan velvollisuutta ilmoittaa, mihin toimenpiteisiin vikoja tai puutteita koskevan ilmoituksen johdosta on ryhdytty tai aiotaan ryhtyä. Ehdotetulla tavalla muutettuna säännös vastaisi osaltaan direktiivien kyseisten artikloiden vaatimustasoa ja sopimuksen artiklojen sisältöä.

40 §. Säännökset ovat asettaneet teknillisen laitteen toimittajalle ja muulle luovuttajalle velvollisuuden huolehtia siitä, että laite ei työkäyttöön luovutettaessa aiheuta työntekijälle tapaturman eikä sairastumisen vaaraa. Laitetta ei ole myöskään saanut asettaa tässä tarkoituk-

sessä nähtäväksi vajaakuntoisena. Säännös ei ole poistanut eikä vähentänyt työnantajan velvollisuuksia turvallisuuden eikä terveyden suhteen.

Euroopan yhteisöjen pyrkimykseen tuotteiden vapaaseen liikkuvuuteen sisämarkkina-alueella liittyy olennaisesti se, että eri maiden tuotemääräykset ovat saman sisältöisiä. Koneiden ja laitteiden rakennetta koskevat oleelliset terveydelliset ja turvallisuusvaatimukset kohdistuvat lähinnä valmistajaan tai maahantuojaan. Koneen käyttöolosuhteille voidaan asettaa kansallisia vaatimuksia, edellyttäen, ettei se aiheuta koneeseen muutoksia, joita ei asianomaisissa direktiiveissä hyväksytty. Asianomaisten direktiivien mukaan laite voidaan asettaa myös näytteille messuilla tai muissa tilaisuuksissa, jos vajaakuntoisuudesta selvästi ilmoitetaan ja henkilöiden suojeleminen on asianmukaisesti näytellytilaisuudessa varmistettu.

Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 100 ja 100 a artiklan mukaisten direktiivien suojelun piiriin kuuluu niissä mainituin tavoin työntekijöiden ja laitteiden käyttäjien lisäksi myöskin henkilöiden terveys ja turvallisuus samoin kuin kotieläimet ja omaisuus.

Nykyinen säännös on kohdistunut lähinnä siihen luovutukseen, joka on koskenut työturvallisuuslain alaista työtä. Koneiden ja laitteiden tyyppihyväksyntä- ja tyyppitarkastustointa on tosin kohdistunut kaikkiin työkäyttöön tarkoitettuihin kone- ja laitetyppeihin riippumatta siitä, missä työssä konetta tai laitetta tulisi käyttää. Sen sijaan kotieläinten ja omaisuuden suojaamista säännös ei ole tarkoittanut, vaikka se välillisesti vaatimusten mukaisuuden arvioinnissa on osittain tullut huomioon otetuksi.

Mainituista syistä 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että koneen ja laitteen suunnittelussa ja rakentamisessa otetaan huomioon koneen turvallisuus ja terveysvaatimukset edellä sanotussa laajuudessa. Näytteille asettaminen olisi ehdotetun 3 momentin mukaisesti mahdollista laitteen vajaakuntoisuudesta huolimatta. Säännöksessä tarkoitettua teknillisen laitteen käsite on käytännössä muun muassa työneuvoston lausuntojen perusteella muodostunut niin laajaksi, että se hyvin täyttää Euroopan yhteisöjen asianomaisissa direktiiveissä omaksumat käsitteet, muun muassa henkilönsuojaimet. Maahantuojan käsite ei käytännössä välttämättä tarkoita samaa kuin Euroopan yhteisöjen direktiiveissä, koska säännös

voi kohdistua vain Suomeen tapahtuvaan maahantuontiin. Velvollisuuksien jakautumiseen ehdotuksella ei olisi vaikutusta. Työnantajan osalta velvollisuudet kohdistuisivat työturvallisuuslain 9—39 §:n perusteella lähinnä työntekijöiden ja muiden laitteen vaikutuspiirissä olevien turvallisuudesta ja terveydestä huolehtimiseen niin kuin nykyäänkin. Laitteen käytöstä eläimille ja omaisuudelle aiheutuva vaara jäisi työturvallisuuslain ulkopuolelle tältä osin.

Ehdotukset perustuvat Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiiviin, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1989, koneita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (89/393/ETY; *konedirektiivi*) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiiviin, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, henkilönsuojaimia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (89/686/ETY; *suoja-indirektiivi*), Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiiviin, annettu 17 päivänä syyskuuta 1984, rakennuskoneita ja -laitteita koskeviin yleisiin säännöksiin liittyvien jäsenvaltioiden lakien lähentämisestä (84/532/ETY) ja Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiiviin, annettu 26 päivänä toukokuuta 1986, tiettyihin rakennuskoneisiin kaatumisen varalta asennettuja suojarakenteita (ROPS) koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (86/295/ETY) ja Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiiviin, annettu 26 päivänä toukokuuta 1986, tiettyihin rakennuskoneisiin putoavien esineiden varalta asennettuja suojarakenteita (FOPS) koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (86/296/ETY).

Pykälän 2 momenttiin on siirretty 1 momentista asentamista, käyttöä ja hoitoa varten annettavia ohjeita koskeva säännös, jossa on ohjeiden sisältöä koskevat vaatimukset muutenkin. Muutos on tekninen. Laitteiden suunnittelun ja rakentamisen vaatimustenmukaisuus, vaatimustenmukaisuuden toteaminen ja tarpeellinen merkitseminen määriteltäisiin asianomaiseen direktiiviin perustuvassa valtioneuvoston päätöksessä. Työsuojeluviranomaiselle kuuluvasta tuotevalvonnasta säädettäisiin valvontalaissa.

40 a §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä käytettävät käsitteet paremmin vastaavat Euroopan yhteisöjen direktiiveissä omaksuttuja käsitteitä. Voimassa olevassa 40 a §:ssä käytetään ”terveydelle vaarallisen aineen” käsitettä yleisenä kaikkea vaaraa aiheuttavaa aineellista tarkoitavana käsitteenä. Sit-

temmin EY:n ainedirektiivissä terveydelle vaarallisen aineen käsite on määritelty suppeammin, mistä syystä ETA-sopimukseen mukautumiseksi työturvallisuuslaissa käytetty käsite on korjattava.

Nyt ehdotetaan käytettäväksi "aineen" käsitteen sijasta käsitteitä "kemikaali" ja "kemikaalia sisältävä tuote". Vaarallisella kemikaalilla tarkoitetaan niitä kemikaaleja, jotka luokitellaan ETA-sopimuksen ja EY-direktiivien mukaan vaarallisiksi. Vaaraa aiheuttavalla kemikaalilla tarkoitetaan kemikaalia, joka käytettäessä voi aiheuttaa riskiä käyttäjälle. Uusien määritelmien kirjaaminen lakiin ei muuta voimassa olevia alemmanasteisia määräyksiä.

Yhteisöainsäädäntöön ei tällä hetkellä sisälly yleistä vaatimusta tunnistamisen ja turvallisen käytön kannalta tarpeellisten tietojen antamisesta kemikaalista ja sitä sisältävästä tuotteesta.

Kemikaaleja sisältävien tuotteiden osalta nykyisen vaatimuksen säilyttäminen laissa on tarpeellista, koska muutoin käyttäjä ei saisi tietoa tuotteen sisältämästä vaaraa aiheuttavasta kemikaalista. Vaatimusten ei voida katsoa olevan ETA-sopimuksen vastaisia.

Kemikaalin tunnistamisen kannalta tarpeellisia tietoina pidetään esimerkiksi kemikaalin päälylykseen merkittäviä kemikaalin markkinoille tai käyttöön luovuttamisesta vastaavan yrityksen tunnistustietoja sekä kemikaalin nimeä. Kemikaalin tunnistustietojen merkitsemistä edellyttää myös ILO:n sopimus n:o 170. Tällaisia tunnistustietoja ei yhteisöainsäädännön mukaan tarvitse merkitä sellaisen kemikaalin päälylykseen, jota ei pidetä vaarallisena.

Vastaavat kuluttajatuotteita koskevat tiedonantovaatimukset kemikaalien ja niitä sisältävien tuotteiden osalta sisältyvät tuoteturvallisuuslakiin (914/86).

Kemikaalien pakkausten turvallisuudesta ei ole säädetty nykyisessä laissa. Vaatimus ehdotetaan lisättäväksi ETA-sopimuksesta johtuvana.

Kuten voimassa olevassa laissa tietojenantovelvollisuus olisi ensisijassa kemikaalin valmistajalla tai maahantuojalla. Direktiiveissä vastuulliseksi määritellään se, joka luovuttaa kemikaalin markkinoille, olkoon valmistaja, maahantuojia tai jakelija. Vastuullinen markkinoille luovuttaja voi toimia missä tahansa Euroopan talousalueella. Markkinoille luovuttaminen puolestaan tarkoittaa toimittamista tai tarjoa-

mista kolmannelle osapuolelle. Kolmatta osapuolta ei ole määritelty direktiiveissä.

Työturvallisuuden kannalta on tarpeellista, että myös niissä tapauksissa, joissa kemikaalia ei luovuteta markkinoille, vaan se on tuotu käytettäväksi raaka-aineena omassa toiminnassa tai kemikaalia valmistetaan esimerkiksi maastavientiä varten tai toisen saman yrityksen omistuksessa olevan laitoksen raaka-aineeksi, toimintaa harjoittavalla olisi samat velvollisuudet kuin sillä, joka luovuttaa kemikaalin kolmannelle, oman yrityksen ulkopuolella toimivalle osapuolelle. Tästä syystä markkinoille luovuttamisen lisäksi säännöksessä määrätään vastaavat velvollisuudet myös kemikaalin käyttöön luovuttajalle. Käyttöön luovuttamiseksi katsottaisiin myös luovuttaminen varastoitavaksi. Käyttöön luovuttajan vastuu sisältyy jo voimassa olevaan 40 a §:ään.

Kemikaalitietojen toimittamisesta viranomaisille ei säännöksessä esitettyä muodossa ole säädetty yhteisöainsäädännössä. Neuvoston direktiivin, annettu 7 päivänä kesäkuuta 1988 vaarallisten valmistajien luokituksista, pakkaamisesta ja merkitsemisestä jäsenvaltioiden lainsäädännön, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämiseksi (88/379/ETY; *seosdirektiivi*) artiklassa 12 määrätään kuitenkin jäsenvaltiot nimeämään elin tai elimet, joiden velvollisuutena on valmistajia koskevien tietojen vastaanottaminen. Tietoja kerätään lääketieteellisiä ehkäisy- ja hoitotarkoituksia varten, erityisesti käytettäväksi hätätapauksissa.

Työsuojeluhallitukselle toimitetut kemikaalitiedot on tarkoitus rekisteröidä kuten tähänkin asti pääasiassa käyttöturvallisuustiedotteista. Työsuojeluhallitus on rekisteröinyt tietoja sille toimitetuista käyttöturvallisuustiedotteista vuodesta 1979 lähtien. Rekisteröinti määrättiin työsuojeluhallituksen tehtäväksi kemikaalilaisa (744/89) vuonna 1989. Rekisteröintiä varten pyydetäisiin toimittamaan joitakin käyttöturvallisuustiedotteita täsmäntäviä tietoja. Tällaisia ovat muun muassa kemikaalin markkinoille tai käyttöön luovuttamisesta Suomessa vastaavan toiminnanharjoittajan tunnistustiedot ja vaaraa aiheuttavia valmisteen aineosia koskevien tietojen täsmäntäminen tunnistuskoodien ilmoittamisella.

Kemikaalien tuoterekisteriä käytettäisiin edelleen hyväksi kemikaalien käytön valvonnan, markkinavalvonnan, tietopalvelutehtävissä ja kartoituksissa.

Lain 40 a §:ään ehdotetaan lisättäväksi di-

rektiivien mukainen säännös siitä, että kemikaalin markkinoille tai käyttöön luovuttajan on tunnettava kemikaalin ominaisuudet.

Vaarallisten kemikaalien luokituksesta, merkitsemisestä, käyttöturvallisuustiedotteista, pakkaamisesta, tietojen toimittamisesta kemikaalista työsuojeluhallitukselle, rekisteröinnistä, rajoituksista ja kielloista säädetään myös kemikaalilaissa. Kemikaalilakia on ehdotettu muutettavaksi siten, että työsuojeluviranomaiset valvoisivat kemikaalilakia edellä mainittujen velvoitteiden osalta siten kuin työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetussa laissa säädetään. Kemikaalilain muutoksen tavoitteena on, että alemmanasteiset määräykset voitaisiin antaa yksinomaan kemikaalilain nojalla, jolloin nyt voimassa olevat, vastaavat työturvallisuuslain nojalla annetut määräykset voitaisiin kumota.

Koska kemikaalilain nojalla annettuja määräyksiä valvottaisiin kuitenkin valvontalain nojalla, on tarpeen, että itse työturvallisuuslaissa säilytetään valvontaan oikeuttava 40 a §:n säännös.

47 §. Nykyisessä muodossaan 47 §:ssä luettelaaan erikseen joukko laissa tarkoitettuja asioita ja sen lisäksi säädetään, että valtioneuvosto voi antaa muita määräyksiä lain täytäntöönpanosta. Nyt ehdotetaan pykälän sanamuodon yksinkertaistamista. Voimassaolevat määräykset ovat voimassa, kunnes toisin määrätään.

Ehdotetun 2 momentin tarkoituksena on, että kemikaalien luokituksista, pakkaamisesta, merkitsemisestä, tietojen toimittamisesta kemikaaleista, rajoituksista ja kielloista, jotka koskevat kemikaalien valmistajaa, maahantuoja, myyjää tai henkilöä, joka luovuttaa kemikaalin markkinoille, säädetään kemikaalilain nojalla silloin kun kysymyksessä on kaupan esteeksi mahdollisesti katsottava määräys. Tällaisia olisivat määräykset, joiden esikuvana olisivat Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 100 tai 100 a artiklan nojalla annetut direktiivit. Milloin määräys kiellosta ja muista yllämainituista asioista koskee kemikaalien ja kemikaaleja sisältävien tuotteiden käyttöä työpaikoilla, esimerkiksi kun esikuvana on sopimuksen 118 a artiklan nojalla annetut direktiivit, on näistä asioista tarkoitus säätää edelleen työturvallisuuslain nojalla.

Ehdotetun 3 momentin ensisijainen tarkoitus on siirtää teknillisten yksityiskohtien vahvistaminen valtioneuvoston tasolta ministeriölle. Valtioneuvosto harkitsisi kussakin tapauksessa,

mitä asioita ministeriö vahvistaa. Säännös ehdotetaan lisättäväksi lakiin myös, koska useissa direktiiveissä, joiden määräykset voidaan vahvistaa työturvallisuuslain nojalla koskemaan työtä, voivat samalla koskea muunkin esimerkiksi kuluttajaviranomaisen valvomia asioita. Tällä säännöksellä valtioneuvosto voisi siirtää asiat niiltä osin viranomaiselle, joille asia muutoin kuuluu. Kuitenkaan saman sisältöistä säännöstä ei tarvitsisi uudelleen vahvistaa toisen lain nojalla.

2.2. Laki työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa

1 §. Valvontalain säännösten mukaan työsuojeluviranomaisten tarkastus voisi kohdistua vain työpaikkoihin. Työsuojeluviranomaisten valvomien säännösten ja määräysten vaikutus on ulottunut työpaikan ulkopuolellekin. Valmistajiin, maahantuojaan, myyjiin ja muihin luovuttajiin on pyritty ennakkovalvonnalla vaikuttamaan jo ennen laitteen tai aineen käyttöön ottoa työpaikalla. Usein tuotteiden valmistus-, varasto-, esittely- ja myyntipaikat ovat myös työpaikkoja. Joissakin tapauksissa on tarpeellista suorittaa tarkastuksia sellaisilla varasto- ja myyntipaikoilla, jotka eivät ole työpaikkoja. Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivien nojalla annettujen koneturvallisuutta, henkilönsuojaimia ja kemikaaleja koskevien valtioneuvoston päätösten täytäntöönpano ja tuotevalvonta edellyttää työsuojeluviranomaisten yleistä oikeutta tarkastaa markkinoilla olevia tuotteita. Säännöksen sanamuotoa ehdotetaan laajennettavaksi tämän mukaisesti.

Pykälän 3 momentti on erotettu 2 momentista ja on vain tekninen selvennys. Pykälän 4 momentti sisältää teknisen määritelmän.

4 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin työsuojeluviranomaisen oikeudesta tarkastaa paikkoja, joissa valmistetaan tai joissa on markkinoille tai käyttöön luovutettavia tuotteita. Työsuojeluviranomaisilla olisi oikeus ottaa tuotteista tarvittavia näytteitä.

15 §. Tässä pykälässä tarkoitettua menettelyä ei ole tarkoitus noudattaa silloin, kun sovelletaan lisättäväksi ehdotettujen 15 a—15 e §:n mukaista menettelyä. Tästä syystä momenttia ehdotetaan muutettavaksi.

15 a §. Tuotteen markkinoille tai käyttöön luovuttaja vastaa ensisijaisesti tuotteen vaati-

mustenmukaisuudesta siten kuin säännöksissä määrätään. Viranomaisten tehtävänä on valvoa markkinoilla (markkinavalvonta), että tuotteet täyttävät vaatimukset. Yhteismarkkinoiden toteuttaminen Euroopan talousalueella edellyttää, että tehokas markkinavalvonta järjestetään. Markkinavalvonnassa on kysymys tuotteen vaatimustenmukaisuuden tarkastamisesta ja se kohdistuu tuotteen markkinoille tai käyttöön luovuttajaan.

Direktiiveissä on yleensä vain yleisellä tasolla määrätty, että jäsenmaiden on huolehdittava siitä, että tuotteita, jotka eivät täytä direktiivien vaatimuksia, ei saa päästää markkinoille.

Viranomaisten toimenpiteet markkinavalvonnassa voidaan jakaa kahteen vaiheeseen. Ensimmäisen vaiheen muodostaa markkinoilla olevien tuotteiden valvonta tarkastamalla tuotteita kaupoissa, teollisuuslaitoksissa tai varastoissa joko suunnatusti tai pistokokein, tarkastamalla tuotteista annettavaa informaatiota ja dokumentteja sekä käsittelemällä tuotteista tehty valitukset. Toisessa vaiheessa tulevat käyttöön menettelytavat ongelmien ratkaisemiseksi sopimalla toiminnanharjoittajan kanssa tai käyttämällä lainsäädännössä määriteltyjä pakkokeinoja.

Pakkokeinoja ei ole määritelty yhteisöläinsäädännössä, mutta niiden tulee direktiivien asettaman lähtökohdan mukaan olla niin tehokkaita, että vaatimustenvastaisen tuotteen markkinoille luovuttaminen voidaan tarvittaessa estää.

Kansallisella markkinavalvonnalla ja siitä johtuvilla toimenpiteillä on vaikutuksia koko Euroopan talousalueella. EY:n komission mukaan markkinavalvonnan tulee olla kansallisesti koordinoitua, markkinavalvonnan toimenpiteiden ja tulosten avoimia ja siten myös muissa Euroopan talousalueen maissa sovellettavissa.

Koska tuotteen markkinoille luovuttaja voi toimia oman maan rajojen ulkopuolella, tulisi koordinoivan viranomaisen tässä tapauksessa huolehtia selvityksistä ja neuvotteluista Euroopan talousalueella toimivan markkinoille luovuttajan kanssa, myös muualla kuin Suomessa, sekä pyytää mahdollista virka-apua ulkomailla toimivan toisen maan markkinavalvontaviranomaiselta.

Markkinavalvonnan organisaatiot ovat hyvin erilaisia eri Euroopan maissa. Tavanomaisesti markkinavalvontaa hoitavat eri hallinnonalojen viranomaiset kukin omalla toimialallaan.

Pykälässä ehdotetaan markkinavalvonnasta vastaavaksi viranomaiseksi työministeriötä työssä käytettävien tuotteiden osalta. Työnjako eri työsuojeluviranomaisten kesken järjestettäisiin siten, että työsuojelupiirin tarkastajat toimisivat markkinavalvontahankkeissa tuotteenäytteiden tai dokumenttien hakijoina sekä toimittaisivat työpaikkatarkastusten yhteydessä tuotteissa havaitsemansa puutteellisuudet työministeriön selvitettäväksi. Työsuojelupiirin tarkastaja voisi myös välittömiä toimenpiteitä edellyttävissä tapauksissa antaa tuotetta koskevan väliaikaisen luovutuskiellon, jonka vahvistaisi työministeriö.

Työministeriö toimisi markkinavalvontaa koordinoivana viranomaisena, jolla olisi markkinavalvontaa koskevissa asioissa päätöksentekioikeus.

15 b §. Direktiiveihin ja ETA-sopimukseen sisältyy oikeus niin sanotun turvalausekkeen käyttöön silloin, kun tuotteen katsotaan perustellusti aiheuttavan vaaran terveydelle tai turvallisuudelle, vaikka tuote olisi direktiivien määräysten mukainen. Viranomaiset voivat tällöin estää tuotteen markkinoille tai käyttöön luovuttamisen.

Turvalausekkeen käyttöön liittyvät menettelytavat on määritelty ETA-sopimuksessa. Turvalausekkeen käytöstä on aina ilmoitettava EFTA- ja EY-toimielimille, joiden tulee käsitellä asia ja muodostaa siitä ETA-kanta. Jos turvalausekkeen käyttö ei ETA-kannan mukaan ole ollut oikeutettua, joutuu sitä käyttänyt maa perumaan päätöksensä.

15 c §. Säännöksen mukaan viranomainen voisi määrätä tuotteen luovuttajan tarvittaessa poistamaan tuotteen käytöstä tai markkinoilta omalla kustannuksellaan. Niskoittelutapauksissa viranomainen voisi maksattaa poistamisesta aiheutuneet kustannukset tuotteen luovuttajalle.

15 d §. Säännöksen mukaan markkinavalvonnan keinona voitaisiin käyttää markkinoille tai käyttöön luovuttajaan kohdistuvaa tiedotamisvelvollisuutta.

15 e §. Säännöksen mukaan markkinavalvonnassa annettuja määräyksiä voitaisiin tehostaa uhkasakolla.

23 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että se sanamuodoltaan nykyistä paremmin vastaisi Euroopan yhteisöjen määräysten edellyttämää tavaravapaan liikkumisen periaatetta. Pykälän 1 momentin muutos on tekninen.

3. Asian valmistelu

Lakiehdotus perustuu ETA-sopimukseen, joten sitä on valmisteltu rinnakkain sopimusneuvottelujen kanssa.

Ehdotusta on käsitelty työsuojeluneuvottelukunnassa, turvallisuusmääräyksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa, kemian työsuojeluneuvottelukunnassa ja kuljetusalan työsuojeluneuvottelukunnassa, joissa ovat edustettuina tärkeimpien työmarkkinajärjestöjen lisäksi alan viranomaiset sekä valmistajat ja maahantuojat. Lisäksi asiasta on erikseen neuvoteltu työmarkkinajärjestöjen kanssa.

4. Esityksen taloudelliset ja organisaatoriset vaikutukset

Ehdotus perustuu Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen ja siitä Suomelle johtuviin velvoitteisiin.

Ehdotetut muutokset täsmentävät ja selventävät voimassa olevaa lainsäädäntöä tavalla, josta ei aiheudu erityisiä kustannuksia. Toisaalta esimerkiksi työsuojelun tehostuminen vähentää huonosta työympäristöstä johtuvia vahinkoja ja niistä aiheutuvia menoja.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan samaan aikaan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen kanssa. Ehdotetun voimaantulosäännöksen mukaan lain voimaantulosta säädetään asetuksella.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**työturvallisuuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä kesäkuuta 1958 annetun työturvallisuuslain (299/58) 29 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 16 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa (27/87),

muutetaan 9 §:n 3 ja 4 momentti, 9 b §, 10 §:n 1 momentin 7 kohta ja 3 momentti, 11 §:n edellä oleva väliotsikko, 11 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti, 24 §, 27 a §:n 3 ja 5 momentti, 34 §:n 3 momentti, 35 §, 40 §:n 1 ja 2 momentti, 40 a § ja 47 §,

sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 3 ja 4 momentti, 9 b §, 11 § 2 momentti, 27 a §:n 3 ja 5 momentti, 34 § 3 momentti ja 40 § 2 momentti mainitussa 16 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa ja 40 a § muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 17 päivänä syyskuuta 1976 annetulla lailla (789/76), sekä

lisätään siitä mainitulla 16 päivänä tammikuuta 1987 annetulla lailla kumotun 3 §:n tilalle uusi 3 §, 9 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna viimeksi mainitulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, 10 §:ään uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti ja nykyinen 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, 11 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna viimeksi mainitulla lailla, uusi 1 momentti, jolloin nykyinen 1 momentti ja muutettu 2 momentti siirtyvät 2 ja 3 momentiksi, 14 §:ään uusi 2 momentti, 20 §:ään uusi 4 momentti, 27 a §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2—5 momentti siirtyvät 3—6 momentiksi, 34 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi ja 40 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

3 §

Työnantaja voi tässä laissa tarkoitettujen tehtäviensä suorittamista varten panna sijaansa henkilön tai useampia henkilöitä. Sijaan pannulla henkilöllä tulee olla riittävä pätevyys ja hänen tehtävänsä on määriteltävä yrityksen koko, toiminnan luonne ja muut seikat huomioon ottaen riittävällä tarkkuudella.

on käsiteltävä työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa.

Työntekijän on tarkoin noudatettava, mitä hänen velvollisuudekseen tässä laissa ja sen nojalla säädetään tai määrätään, niin myös käytettävä hänelle tapaturmien ja terveyden haitan estämiseksi määrättyjä suojeluvälineitä sekä muutoinkin saamansa opastuksen ja työnantajalta saamiensa ohjeiden mukaisesti työssään huolehdittava omasta sekä muiden työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä, jos hänen työnsä vaikuttaa heihin.

9 §

Työnantajan ja työntekijän on yhteistoiminnassa pyrittävä ylläpitämään ja tehostamaan työturvallisuutta työpaikalla. Työnantajan on huolehdittava siitä, että työntekijät saavat riittävän ajoissa tarpeellisen tiedon turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttavista asioista työpaikalla ja että näitä asioita asianmukaisesti ja riittävän ajoissa käsitellään työnantajan ja työntekijöiden tai heidän edustajiensa kesken.

Työnantajan ja työntekijän yleiset velvollisuudet

Työnantajalla on oltava turvallisuuden ja terveellisuuden edistämiseksi tarpeellista toimintaa varten ohjelma, joka kattaa työpaikan työolojen kehittämistarpeet ja työympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutukset. Toimintaohjelmasta johdettavat turvallisuus- ja terveellisyystavoitteet on otettava huomioon työpaikan kehittämistoiminnassa ja suunnittelussa ja niitä

*Työntekijöiden edellytysten huomioon ottaminen
työn ja työvälineiden mitoituksessa*

9 b §

Työt ja työvälineet sekä työssä käytettävät koneet, laitteet ja tarpeelliset apuvälineet on pyrittävä mitoittamaan ja sijoittamaan siten, että ne mahdollistavat työntekijän ruumiilliset ja henkiset edellytykset huomioon ottaen työn tarkoituksenmukaisen suorittamisen. Järjestelyissä on tarvittaessa otettava huomioon vammaiset ja muut työntekijät, joiden terveyden ja turvallisuuden varmistaminen työssä edellyttää erityisiä toimenpiteitä.

Terveydellisiä määräyksiä

10 §

Työpaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä tulee, milloin se työntekijäin lukumäärän tai työn laadun ja jatkuvuuden huomioon ottaen on tarpeellista, olla riittävästi:

7) milloin erityiset olosuhteet niin vaativat, lepohuoneita tai oleskelutilaa lepoa ja taukojen viettämistä varten.

Raskaana olevilla naisilla tulee tarvittaessa olla mahdollisuus mennä lepohuoneeseen tai muuhun soveltuvaan paikkaan lepäämään.

Työntekijäin käyttöön tarkoitettujen huone-tilojen osalta on soveltuvin kohdin noudatettava, mitä työhuoneen ilmanvaihdosta, valaistuksesta, lämpötilasta, kosteudesta ja puhtaudesta sekä paloturvallisuudesta säädetään. Erityisesti lepo- ja oleskelutiloissa on tarkoituksenmukaisin toimenpitein suojattava tupakoimattomia työntekijöitä tupakansavulta.

Työhuoneen rakenteet ja tilavuus

11 §

Työhuoneen rakenteiden ja materiaalien tulee olla turvallisia ja terveellisiä sekä käsiteltävissä, kunnostettavissa ja puhdistettavissa turvallisesti.

Asianomaisen työsuojelupiirin työsuojelutoimisto voi myöntää 1 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja kouluja ja laitoksia koskevia poikkeuksia 2 momentissa säädetyistä velvoitteista sanotuissa kohdissa tarkoitettua työn osalta määrääjäksi tai toistaiseksi, edellyt-

täen, että työn turvallisuudesta ja terveellisyydestä on muilla keinoin huolehdittu.

Lämpötila ja kosteus

14 §

Työhuoneen ikkunoiden ja lasiseinien tulee olla työ ja työn luonne huomioon ottaen sellaisesta materiaalista tai siten suojattu, että työntekijä välttyy työssään haitalliselta aurin-gon aiheuttamalta lämpökuormitukselta.

Henkilökohtaiset suojeluvälineet

20 §

Suojeluvälineet tulee säännöllisin väliajoin huoltaa ja tarkastaa.

21 §

Työntekijän tulee huolellisesti ja ohjeiden mukaisesti käyttää ja hoitaa hänen käyttöönsä annettuja henkilökohtaisia suojeluvälineitä.

24 §

Työhuoneistossa tulee olla riittävä määrä asianmukaisin merkinnöin osoitettuja, selvästi havaittavia ja helposti luoksepäästäviä maan-pinnalle ulkoilmaan saakka ulottuvia turvallisia poistumis- tai pelastautumisteitä, jotka on aina pidettävä vapaina. Ne tulee varustaa tarpeellisella hätävalaistuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen poistumisteiden tulee olla työn keston tai ihmisten muun työpaikalla olon ajan lukitsemattomia ja helposti molemmilta suunnilta avattavissa, eikä niillä saa olla liuku- tai pyöröovia.

Nosto- ja siirtotyöt sekä työpaikan liikenne

27 a §

Kuormauslaiturit ja -sillat sekä ajoluiskat on mitoitettava kuljetettavien kuormien sekä käytettävien siirto- ja kuljetusvälineiden mukaan. Kuormauslaiturilta on oltava ainakin yksi poistumistie sekä tarpeellinen määrä kulkuteitä. Työntekijöiden putoamisvaara on tarvittaessa estettävä kaiteilla tai muilla vastaavilla suoja-laitteilla.

Nostoihin, kuljetuksiin ja siirtoihin liittyvien vaarojen vähentämiseksi on sen ohella mitä 1—3 momentissa on säädetty:

1) huolehdittava nostolaitteita käytettäessä siitä, että nostolaitteet ja nostoapuvälineet ovat asianmukaisessa kunnossa ja nostotarkoitukseen sopivat;

2) varmistettava taakan kiinnitys ja huolehdittava siitä, että taakka on riittävästi tuettu ja tasapainossa;

3) varattava nostoon tilaa siten, että ei ole vaaraa taakan takertumisesta noston aikana;

4) suunniteltava nostot siten, ettei taakan alla tai vaara-alueella jouduta tarpeettomasti liikkumaan noston aikana;

5) käytettäessä nosto- ja siirtolaitteita työskentelyalustoina tai muuten niiden varsinaisesta käyttötarkoituksesta poikkeavasti kiinnitettävä erityistä huomiota turvallisuutta varmistaviin toimenpiteisiin; sekä

6) nostolaitteita käytettäessä varmistauduttava siitä, että ajo- ja nostoalusta on riittävän kantava ja tasainen niin, että vaaraa nostoajoneuvojen tai nostolaitteiden kaatumisesta taikka tasapainon menettämisestä ei ole.

Henkilön nostoihin ja siirtoihin sovelletaan soveltuvien osin 1—5 momentin säännöksiä.

Opetus ja ohjeet

34 §

Työnantajan on varmistettava, että hänen työpaikallaan työtä teettävä ulkopuolinen työnantaja ja siellä työskentelevä ulkopuolisen työnantajan työntekijä ovat saaneet tarpeelliset tiedot ja ohjeet työhön kohdistuvista työpaikan vaara- ja haittatekijöistä.

Työtä, josta saattaa aiheutua erityistä tapaturman tai sairastumisen vaaraa taikka palonvaaraa, ei tilapäisestikään saa suorittaa muu kuin huolellinen ja siihen pätevä henkilö tai tällaisen henkilön välittömän valvonnan alaisena muu työntekijä. Työnantajan on tarkoituksenmukaisin toimenpitein varmistettava, että vain näillä työntekijöillä on pääsy kyseiselle vaara-alueelle.

Viat ja puutteellisuudet

35 §

Työntekijän on viipymättä ilmoitettava työn-

antajalle tai tämän edustajalle ja työsuojeluvaltuutetulle, jos sellainen on, koneissa, laitteissa, työ- ja suojeluvälineissä taikka työolosuhteissa havaitsemistaan vioista ja puutteellisuuksista, joista saattaa aiheutua tapaturman tai sairastumisen vaaraa ja joita hän ei itse voi poistaa. Työnantajan tulee ilmoittaa, mihin toimenpiteisiin ilmoituksen johdosta on ryhdytty tai aiotaan ryhtyä. Työntekijällä on oikeus esittää työnantajalle tarpeellisia korjausehdotuksia muutoinkin.

Eräiden muiden kuin työnantajien velvollisuudet

40 §

Koneen, välineen tai muun teknisen laitteen valmistajan, maahantuojaan tai myyjän taikka henkilön, joka luovuttaa sellaisen esineen markkinoille tai käyttöön, on kunkin kohdaltaan huolehdittava siitä, että:

1) esineestä, kun se luovutetaan maassa markkinoille tai käyttöön otettavaksi, ei tarkoitettussa käyttötarkoituksessaan aiheudu tapaturman eikä sairastumisen vaaraa;

2) esine on suunniteltu, valmistettu ja tarvittaessa tarkastettu sen mukaan, kuin siitä on erikseen säädetty tai määrätty; ja

3) esinettä seuraavat sen tavallista käyttöä varten tarpeelliset suojalaitteet sekä tarvittavat merkinnät ja muut selvitykset esineen vaatimustenmukaisuudesta.

Esineen ohella tulee toimittaa asianmukaiset ohjeet sen asentamista, käyttöä ja huoltoa varten. Niissä tulee olla tarvittaessa ohjeet myös puhdistuksesta, tavanomaisista korjauksista ja säädöistä sekä toiminnasta tavanomaisissa häiriötilanteissa. Nämä työt on otettava huomioon myös suojalaitteiden tarvetta harkittaessa.

Esine saadaan asettaa nähtäväksi, vaikkei se täytä edellä tässä pykälässä asetettuja vaatimuksia, edellyttäen, että selvällä merkinnällä osoitetaan, ettei se ole vaatimusten mukainen ja ettei sitä saa luovuttaa toisen käyttöön ennen kuin se on saatettu vaatimusten mukaiseksi. Lisäksi on huolehdittava siitä, että esitely voidaan suorittaa turvallisesti.

40 a §

Kemikaalin tai kemikaalia sisältävän tuotteen valmistajan, maahantuojaan, myyjän tai henkilön, joka luovuttaa kemikaalin tai sitä

sisältävän tuotteen markkinoille tai käyttöön, on kunkin kohdaltaan huolehdittava siitä, että:

1) kemikaalin päällykset ja kemikaalia sisältävät tuotteet tai tuotteiden päällykset merkitään niiden tunnistamisen ja turvallisen käytön kannalta tarpeellisin tiedoin;

2) vaaralliset kemikaalit luokitellaan ja päällykset merkitään varoitusmerkinnöin ja tarpeellisin tiedoin kemikaalien koostumuksesta ja ominaisuuksista;

3) vaaralliset kemikaalit ja niitä sisältävät tuotteet säilytetään ja luovutetaan turvallisissa ja kestävässä pakkauksissa; ja

4) vaaraa aiheuttavasta, teollisessa toiminnassa tai ammatissa käytettävästä kemikaalista annetaan vastaanottajalle käyttöturvallisuustiedote.

Kemikaalin tai kemikaalia sisältävän tuotteen markkinoille tai käyttöön luovuttajan on hankittava kemikaalin fysikaalisista ja kemiallisista ominaisuuksista sekä terveysvaikutuksista tiedot, jotka ovat kohtuudella saatavissa ja jotka ovat riittäviä tässä laissa tarkoitettujen kemikaalin terveysvaarojen arvioimiseksi, kemikaalin luokitteluun ja merkitsemiseksi sekä käyttöturvallisuustiedotteen laatimiseksi.

Milloin koneeseen tai laitteeseen pysyvästi kuuluvana osana sisältyy vaarallista kemikaalia, tulee siihen liittää aineen nimi sekä koneen

tai laitteen käytön ja onnettomuustilanteiden varalta tarpeellinen merkintä sen vaarallisuudesta. Koneen tai laitteen mukana tulee toimittaa kyseistä kemikaalia koskevat asianmukaiset käyttö- ja turvallisuusohjeet.

Erinäisiä säännöksiä

47 §

Valtioneuvosto antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta sekä vaatimustenmukaisuuden toteamisesta.

Edellä 40 a §:ssä tarkoitettu kemikaalien luokituksista, pakkaamisesta, merkitsemisestä, käyttöturvallisuustiedotteista, tietojen toimittamisesta kemikaaleista sekä rajoituksista ja kielloista annetaan tarkemmat määräykset siten kuin erikseen säädetään.

Valtioneuvosto voi 1 momentissa tarkoitettussa päätöksessään siirtää tarkempien teknisten yksityiskohtien ja välttämättömien menettelysäännösten antamisen asianomaiselle ministeriölle.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen lain voimaantuloa työturvallisuuslain nojalla annetut määräykset ovat voimassa, kunnes toisin määrätään.

2.

Laki

työsuojelelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeleluasioissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työsuojelelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeleluasioissa 16 päivänä helmi-kuuta 1973 annetun lain (131/73) 1 §:n 2 momentti, 9 §:n 2 momentti, 15 §:n 4 momentti ja 23 §, niistä 1 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 16 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa (29/87), sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 16 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa, uusi 3 ja 4 momentti, 4 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, sekä lakiin uusi 15 a—15 e § seuraavasti:

1 §

Työsuojeleluviranomaisella on oikeus työsuojelelu koskevien tarkastusten toimittamiseen työpaikoilla ja muissa valvonnan toteuttamiseksi tarpeellisissa kohteissa ja oikeus tarvittaessa käyttää asiantuntijoita työsuojelelu koskevien tutkimusten suorittamiseen tarkastuskoh-teissa.

Työsuojelelu koskevan tarkastuksen toimitta-jasta käytetään tässä laissa nimitystä tarkastuk-sen toimittaja ja tässä pykälässä tarkoitettusta asiantuntijasta nimitystä tutkimuksen toimitta-ja.

Tuotteella tarkoitetaan tässä laissa konetta, välinettä tai muuta teknistä laitetta taikka tällaista esinettä ja kemikaalia tai kemikaalia sisältävää esinettä tai laitetta.

4 §

Tarkastuksen tai tutkimuksen toimittajalla on myös oikeus päästä paikkaan, jossa valmis-tetaan tai jossa on markkinoille tai käyttöön luovutettavaksi tarkoitettuja tuotteita sekä ot-taa näistä näytteitä. Tarkastuksesta tai tutki-muksesta on muuten soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 3 §:ssä ja tämän pykälän 1 momen-tissa säädetään.

9 §

Milloin samalla työpaikalla toimii useamman kuin yhden työnantajan työntekijöitä, työnan-tajain on toimittava työsuojelelun edistämiseksi

yhteistyössä, jolloin heillä on myös oikeus sopia yhteisen työsuojelelupäällikön nimeämisestä. Tällaisella työpaikalla pääurakoitsijan tai vastaavassa asemassa olevan työnantajan on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin yh-teistyön järjestämiseksi.

15 §

Jollei 15 a—15 e §:stä muuta johdu, tässä pykälässä tarkoitettua menettelyä voidaan käyttää myös sitä kohtaan, joka olematta työnantaja on työsuojelelu koskevassa laissa velvoitettu noudattamaan työsuojelelu koskevia säännöksiä.

15 a §

Jos valvonnassa tai muutoin havaitaan, että tuote ei täytä sille asetettuja vaatimuksia, työ-ministeriö voi kieltää sen luovuttamisen markkinoille tai käyttöön, kunnes puutteellisuus on korjattu. Kiellon sijasta työministeriö voi mää-rätä rajoituksia tai ehtoja tuotteen luovuttami-selle.

Jos on perusteltua syytä epäillä tuotetta määräysten vastaiseksi, työministeriö voi kiel-tää tuotteen luovutuksen toistaiseksi, kunnes tuotteen määräysten mukaisuus on selvitetty.

Tarkastuksen toimittaja voi, jos asia ei siedä viivytystä, antaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettun väliaikaisen kiellon. Asia on tällöin saatettava kiireellisesti työministeriön ratkaistavaksi.

15 b §

Vaikka tuote on asianmukaisesti merkitty tai hyväksytty, työministeriö voi asettaa 15 a §:ssä

tarkoitettun kiellon tai määrätä tuotetta koskevista luovuttamisen ehdoista tai rajoituksista, jos tuotteen perustellusti osoitetaan aiheuttavan vaaraa työntekijöille.

15 c §

Työministeriö voi 15 a §:n 1 ja 2 momentissa ja 15 b §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa määrätä tuotteen valmistajan, maahantuoja tai myyjän taikka henkilön, joka luovuttaa tuotteen markkinoille tai käyttöön, poistamaan tuotteen markkinoilta tai käytöstä. Tästä toimenpiteestä aiheutuneet kustannukset on sen maksettava, joka on luovuttanut tuotteen markkinoille tai käyttöön.

15 d §

Jos työministeriö on antanut 15 a tai 15 b §:n mukaisen kiellon, rajoituksen tai ehdon tai 15 c §:n mukaisen määräyksen, se voi velvoittaa tuotteen markkinoille tai käyttöön luovuttajan tiedottamaan sopivalla tavalla toimenpiteestä sekä tuotteen haltijan oikeuksista.

15 e §

Työministeriö voi määrätä tuotteen markki-

noille tai käyttöön luovuttajan suorittamaan 15 a—15 d §:ssä mainitut toimenpiteet sakon uhalla tai 15 c §:ssä tarkoitettun toimenpiteen uhalla, että tekemättä jätetty teetetään asianomaisen kustannuksella.

23 §

Tuotteen valmistaja, maahantuoja, asennusliike tai myyjä voidaan määrätä tekemään tuotteesta ilmoitus työsuojeluviranomaiselle. Sellaisen työmenetelmän käyttöön ottamisesta, johon saattaa liittyä hengen tai terveyden menettämisen vaara, voidaan määrätä tehtäväksi samanlainen ilmoitus.

Asianomainen työsuojeluviranomainen voi määrätä, että 1 momentissa tarkoitettun tuotteen tai työmenetelmän turvallisen käytön varmistamiseksi tehdään asennus-, käyttöönotto- ja kunnossapitotarkastuksia tai muita tarpeellisia käyttöön liittyviä tarkastuksia, jollei tällaista tarkastusta ole erikseen määrätty tehtäväksi.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 20 päivänä heinäkuuta 1992

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Elisabeth Rehn*

1.

Laki

työturvallisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä kesäkuuta 1958 annetun työturvallisuuslain (299/58) 29 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 16 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa (27/87),

muutetaan 9 §:n 3 ja 4 momentti, 9 b §, 10 §:n 1 momentin 7 kohta ja 3 momentti, 11 §:n edellä oleva väliotsikko, 11 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti, 24 §, 27 a §:n 3 ja 5 momentti, 34 §:n 3 momentti, 35 §, 40 §:n 1 ja 2 momentti, 40 a § ja 47 §,

sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 3 ja 4 momentti, 9 b §, 11 § 2 momentti, 27 a §:n 3 ja 5 momentti, 34 § 3 momentti ja 40 § 2 momentti mainitussa 16 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa ja 40 a § muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 17 päivänä syyskuuta 1976 annetulla lailla (789/76), sekä

lisätään siitä mainitulla 16 päivänä tammikuuta 1987 annetulla lailla kumotun 3 §:n tilalle uusi 3 §, 9 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna viimeksi mainitulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, 10 §:ään uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti ja nykyinen 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, 11 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna viimeksi mainitulla lailla, uusi 1 momentti, jolloin nykyinen 1 momentti ja muutettu 2 momentti siirtyvät 2 ja 3 momentiksi, 14 §:ään uusi 2 momentti, 20 §:ään uusi 4 momentti, 27 a §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2—5 momentti siirtyvät 3—6 momentiksi, 34 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi ja 40 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Työnantaja voi tässä laissa tarkoitettujen tehtäviensä suorittamista varten panna sijaansa henkilön tai useampia henkilöitä. Sijaan pannulla henkilöllä tulee olla riittävä pätevyys ja hänen tehtävänsä on määriteltävä yrityksen koko, toiminnan luonne ja muut seikat huomioon ottaen riittävällä tarkkuudella.

Työnantajan ja työntekijän yleiset velvollisuudet

9 §

Työnantajalla on oltava turvallisuuden ja terveellisyysedistämiseksi tarpeellista toimintaa varten ohjelma, joka kattaa työpaikan työolojen kehittämistarpeet ja työympäristöön liittyvien

Työntekijän on tarkoin noudatettava, mitä hänen velvollisuudekseen tässä laissa ja sen nojalla annettavissa järjestysohjeissa määrätään, niin myös noudatettava jäljempänä tarkoitettuja suojeluohjeita ja käytettävä hänelle tapaturmien ja terveyden haitan estämiseksi määrättyjä suojeluvälineitä sekä muutoinkin noudatettava työssä tarpeellista varovaisuutta.

Työnantajan ja työntekijäin on yhteistoiminnassa pyrittävä ylläpitämään ja tehostamaan työturvallisuutta työpaikalla.

tekijöiden vaikutukset. Toimintaohjelmasta johdettavat turvallisuus- ja terveellisyystavoitteet on otettava huomioon työpaikan kehittämistoiminnassa ja suunnittelussa ja niitä on käsiteltävä työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa.

Työntekijän on tarkoin noudatettava, mitä hänen velvollisuudekseen tässä laissa ja sen nojalla säädetään tai määrätään, niin myös käytettävä hänelle tapaturmien ja terveyden haitan estämiseksi määrättyjä suojeluvälineitä sekä muutoinkin saamansa opastuksen ja työnantajalta saamiensa ohjeiden mukaisesti työnsään huolehdittava omasta sekä muiden työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä, jos hänen työnsä vaikuttaa heihin.

Työnantajan ja työntekijäin on yhteistoiminnassa pyrittävä ylläpitämään ja tehostamaan työturvallisuutta työpaikalla. Työnantajan on huolehdittava siitä, että työntekijät saavat riittävän ajoissa tarpeellisen tiedon turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttavista asioista työpaikalla ja että näitä asioita asianmukaisesti ja riittävän ajoissa käsitellään työnantajan ja työntekijöiden tai heidän edustajansa kesken.

Työntekijöiden edellytysten huomioon ottaminen työn ja työvälineiden mitoituksessa

9 b §

Työt ja työvälineet sekä työssä käytettävät koneet ja laitteet on pyrittävä mitoittamaan ja sijoittamaan siten, että ne mahdollistavat työn työntekijöiden ruumiilliset ja henkiset edellytykset huomioon ottaen tarkoituksenmukaisen suorittamisen.

9 b §

Työt ja työvälineet sekä työssä käytettävät koneet, laitteet ja tarpeelliset apuvälineet on pyrittävä mitoittamaan ja sijoittamaan siten, että ne mahdollistavat työntekijän ruumiilliset ja henkiset edellytykset huomioon ottaen työn tarkoituksenmukaisen suorittamisen. Järjestelyissä on tarvittaessa otettava huomioon vammat ja muut työntekijät, joiden terveyden ja turvallisuuden varmistaminen työssä edellyttää erityisiä toimenpiteitä.

Terveydellisiä määräyksiä

10 §

Työpaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä tulee, milloin se työntekijäin lukumäärän tai työn laadun ja jatkuvuuden huomioon ottaen on tarpeellista, olla riittävästi:

7) milloin erityiset olosuhteet niin vaativat, oleskelutilaa vapaa- ja odotusaikojen viettämistä varten.

10 §

Työpaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä tulee, milloin se työntekijäin lukumäärän tai työn laadun ja jatkuvuuden huomioon ottaen on tarpeellista, olla riittävästi:

7) milloin erityiset olosuhteet niin vaativat, lepoa tai taukoja lepoa ja taukojen viettämistä varten.

Työntekijäin käyttöön tarkoitettujen huone-tilojen osalta on soveltuvin kohdin noudatettava, mitä työhuoneen ilmanvaihdesta, valaistuksesta, lämpötilasta, kosteudesta ja puhtaudesta sekä paloturvallisuudesta jäljempänä säädetään.

Raskaana olevilla naisilla tulee tarvittaessa olla mahdollisuus mennä lepohuoneeseen tai muuhun soveltuvaan paikkaan lepäämään.

Työntekijäin käyttöön tarkoitettujen huone-tilojen osalta on soveltuvin kohdin noudatettava, mitä työhuoneen ilmanvaihdesta, valaistuksesta, lämpötilasta, kosteudesta ja puhtaudesta sekä paloturvallisuudesta säädetään. Erityisesti lepo- ja oleskelutiloissa on tarkoituksenmukaisin toimenpitein suojattava tupakoimattomia työntekijöitä tupakansavulta.

Työhuoneen tilavuus

Työhuoneen rakenteet ja tilavuus

11 §

Työhuoneen rakenteiden ja materiaalien tulee olla turvallisia ja terveellisiä sekä käsiteltävissä, kunnostettavissa ja puhdistettavissa turvallisesti.

Asianomaisen työsuojelupiirin työsuojelutoimisto voi myöntää 1 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja kouluja ja laitoksia koskevia poikkeuksia 1 momentissa säädetyistä velvoitteista sanotuissa kohdissa tarkoitettun työn osalta määrääjäksi tai toistaiseksi, edellyttäen, että työn turvallisuudesta ja terveellisyydestä on muilla keinoin huolehdittu.

Asianomaisen työsuojelupiirin työsuojelutoimisto voi myöntää 1 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja kouluja ja laitoksia koskevia poikkeuksia 2 momentissa säädetyistä velvoitteista sanotuissa kohdissa tarkoitettun työn osalta määrääjäksi tai toistaiseksi, edellyttäen, että työn turvallisuudesta ja terveellisyydestä on muilla keinoin huolehdittu.

Lämpötila ja kosteus

14 §

Työhuoneen ikkunoiden ja lasiseinien tulee olla työ ja työn luonne huomioon ottaen sellaisesta materiaalista tai siten suojattu, että työntekijä välttyy työssään haitalliselta auringon aiheuttamalta lämpökuormitukselta.

Henkilökohtaiset suojeluvälineet

20 §

Suojeluvälineet tulee säännöllisin väliajoin huoltaa ja tarkastaa.

21 §

Työntekijän tulee huolellisesti hoitaa hänen käyttöönsä annettua henkilökohtaista suojeluvälinettä sekä viipymättä ilmoittaa siinä ehkä

21 §

Työntekijän tulee huolellisesti ja ohjeiden mukaisesti käyttää ja hoitaa hänen käyttöönsä annettuja henkilökohtaisia suojeluvälineitä.

ilmenneistä vioista ja puutteellisuuksista työnantajalle tai tämän edustajalle.

24 §

Työhuoneistossa tulee olla riittävä määrä selvästi havaittavia ja helposti luoksepäästäviä maanpinnalle ulkoilmaan saakka ulottuvia turvallisia poistumis- ja pelastautumisteitä, jotka on aina pidettävä vapaina. *Työhuoneesta pois johtavien ovien tulee olla sisäpuolelta helposti avattavia ja yleensä ulospäin aukeavia.*

24 §

Työhuoneistossa tulee olla riittävä määrä *asianmukaisin merkinnöin osoitettuja*, selvästi havaittavia ja helposti luoksepäästäviä maanpinnalle ulkoilmaan saakka ulottuvia turvallisia poistumis- tai pelastautumisteitä, jotka on aina pidettävä vapaina. Ne tulee varustaa tarpeellisella hätävalaistuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen poistumisteiden tulee olla työn keston tai ihmisten muun työpaikalla olon ajan lukitsemattomia ja helposti molemmilta suunnilta avattavissa, eikä niillä saa olla liuku- tai pyöröovia.

Nosto- ja siirtotyöt sekä työpaikan liikenne

27 a §

Kuormauslaiturit ja -sillat sekä ajoluiskat on mitoitettava kuljetettavien kuormien sekä käytettävien siirto- ja kuljetusvälineiden mukaan. Kuormauslaiturilta on oltava ainakin yksi poistumistie sekä tarpeellinen määrä kulkuteitä. Työntekijöiden putoamisvaara on tarvittaessa estettävä kaiteilla tai muilla vastaavilla suojalaitteilla.

Nostoihin, kuljetuksiin ja siirtoihin liittyvien vaarojen vähentämiseksi on sen ohella mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty;

1) huolehdittava nostolaitteita käytettäessä siitä, että nostolaitteet ja nostoapuvälineet ovat asianmukaisessa kunnossa ja nostotarkoitukseen sopivat;

2) varmistettava taakan kiinnitys ja huolehdittava siitä, että taakka on riittävästi tuettu ja tasapainossa;

3) varattava nostoon tilaa siten, että ei ole vaaraa taakan takertumisesta noston aikana;

4) suunniteltava nostot siten, ettei taakan alla tai vaara-alueella jouduta tarpeettomasti liikkumaan noston aikana;

5) käytettäessä nosto- ja siirtolaitteita työskentelyalustoina tai muuten niiden varsinaisesta käyttötarkoituksesta poikkeavasti kiinnitettävä erityistä huomiota turvallisuutta varmistaviin toimenpiteisiin; sekä

Nostoihin, kuljetuksiin ja siirtoihin liittyvien vaarojen vähentämiseksi on sen ohella mitä 1—3 momentissa on säädetty:

1) huolehdittava nostolaitteita käytettäessä siitä, että nostolaitteet ja nostoapuvälineet ovat asianmukaisessa kunnossa ja nostotarkoitukseen sopivat;

2) varmistettava taakan kiinnitys ja huolehdittava siitä, että taakka on riittävästi tuettu ja tasapainossa;

3) varattava nostoon tilaa siten, että ei ole vaaraa taakan takertumisesta noston aikana;

4) suunniteltava nostot siten, ettei taakan alla tai vaara-alueella jouduta tarpeettomasti liikkumaan noston aikana;

5) käytettäessä nosto- ja siirtolaitteita työskentelyalustoina tai muuten niiden varsinaisesta käyttötarkoituksesta poikkeavasti kiinnitettävä erityistä huomiota turvallisuutta varmistaviin toimenpiteisiin; sekä

6) nostolaitteita käytettäessä varmistauduttava siitä, että ajo- ja nostoalusta on riittävän kantava ja tasainen niin, että vaaraa nostoajoneuvojen ja nostolaitteiden kaatumisesta taikka tasapainon menettämisestä ei ole.

Henkilön nostoihin ja siirtoihin sovelletaan soveltuvien osin 1—4 momentin säännöksiä.

6) nostolaitteita käytettäessä varmistauduttava siitä, että ajo- ja nostoalusta on riittävän kantava ja tasainen niin, että vaaraa nostoajoneuvojen tai nostolaitteiden kaatumisesta taikka tasapainon menettämisestä ei ole.

Henkilön nostoihin ja siirtoihin sovelletaan soveltuvien osin 1—5 momentin säännöksiä.

Koneet ja laitteet

29 §

Jollei 1 momentissa tarkoitettujen laitteiden suojeluteknillisestä tarkastuksesta ole erikseen säädetty, voidaan ne määrätä ennen käyttöön ottamista ja sen jälkeen määräajoin tarkastettaviksi.

(3 mom. kumotaan)

Opetus ja ohjeet

34 §

Työtä, josta saattaa aiheutua erityistä tapaturman tai sairastumisen vaaraa taikka palonvaaraa, ei tilapäisestikään saa suorittaa muu kuin huolellinen ja siihen pätevä henkilö tai tällaisen henkilön välittömän valvonnanalaisena muu työntekijä.

Työnantajan on varmistettava, että hänen työpaikallaan työtä teettävä ulkopuolinen työnantaja ja siellä työskentelevä ulkopuolisen työnantajan työntekijä ovat saaneet tarpeelliset tiedot ja ohjeet työhön kohdistuvista työpaikan vaara- ja haittatekijöistä.

Työtä, josta saattaa aiheutua erityistä tapaturman tai sairastumisen vaaraa taikka palonvaaraa, ei tilapäisestikään saa suorittaa muu kuin huolellinen ja siihen pätevä henkilö tai tällaisen henkilön välittömän valvonnan alaisena muu työntekijä. *Työnantajan on tarkoituksenmukaisin toimenpitein varmistettava, että vain näillä työntekijöillä on pääsy kyseiselle vaara-alueelle.*

Viat ja puutteellisuudet

35 §

Työntekijän on viipymättä ilmoitettava työnantajalle tai tämän edustajalle niistä käytössään tai hoidettavanaan olevissa koneissa, laitteissa tai työvälineissä ilmenevistä vioista tai puutteellisuuksista, joista saattaa aiheutua tapaturman tai sairastumisen vaaraa.

Työntekijän on viipymättä ilmoitettava työnantajalle tai tämän edustajalle ja työsuojeluvaltuutetulle, jos sellainen on, koneissa, laitteissa, työ- ja suojeluvälineissä taikka työolosuhteissa havaitsemistaan vioista ja puutteellisuuksista, joista saattaa aiheutua tapaturman tai sairastumisen vaaraa ja joita hän ei itse voi poistaa.

Työnantajan tulee ilmoittaa, mihin toimenpiteisiin ilmoituksen johdosta on ryhdytty tai aiotaan ryhtyä. Työntekijällä on oikeus esittää työnantajalle tarpeellisia korjausohdotuksia muutoinkin.

Eräiden muiden kuin työnantajien velvollisuudet

40 §

Koneen, välineen tai muun teknillisen laitteen valmistajan, maahantuojan tai myyjän taikka henkilön, joka luovuttaa sellaisen esineen toisen käyttöön, on huolehdittava siitä, että esinettä, kun se jätetään maassa käyttöön otettavaksi tai myytäväksi tahi asetetaan nähtäväksi, seuraa sen tavallista käyttöä varten tarpeelliset suojalaitteet, samoin kuin siitä, ettei se muutoinkaan, kun sitä työssä käytetään, tarpeettomasti aiheuta työntekijälle tapaturman eikä sairastumisen varaa. Esineen ohella tulee olla saatavissa asianmukaiset ohjeet sen asentamista, käyttöä ja hoitoa varten.

Asennus-, käyttö- ja huolto-ohjeissa tulee olla tarvittaessa ohjeet myös puhdistuksesta, tavanomaisista korjauksista ja säädöistä sekä toiminnasta tavanomaisissa häiriötilanteissa. Nämä työt on otettava huomioon myös suojalaitteiden tarvetta harkittaessa.

40 a §

Terveydelle vaarallisen aineen valmistajan, maahantuojan tai myyjän taikka henkilön, joka luovuttaa sellaisen aineen toisen käyttöön, on tarvittaessa huolehdittava siitä, että ainetta seuraavat turvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot aineen koostumuksesta sekä asianmukaiset käyttö- ja turvallisuusohjeet, sekä siitä, että

40 §

Koneen, välineen tai muun teknillisen laitteen valmistajan, maahantuojan tai myyjän taikka henkilön, joka luovuttaa sellaisen esineen markkinoille tai käyttöön, on kunkin kohdaltaan huolehdittava siitä, että:

1) esineestä, kun se luovutetaan maassa markkinoille tai käyttöön otettavaksi, ei tarkoitettussa käyttötarkoituksessaan aiheudu tapaturman eikä sairastumisen vaaraa;

2) esine on suunniteltu, valmistettu ja tarvittaessa tarkastettu sen mukaan, kuin siitä on erikseen säädetty tai määrätty; ja

3) esinettä seuraavat sen tavallista käyttöä varten tarpeelliset suojalaitteet sekä tarvittavat merkinnät ja muut selvitykset esineen vaatimustenmukaisuudesta.

Esineen ohella tulee toimittaa asianmukaiset ohjeet sen asentamista, käyttöä ja huoltoa varten. Niissä tulee olla tarvittaessa ohjeet myös puhdistuksesta, tavanomaisista korjauksista ja säädöistä sekä toiminnasta tavanomaisissa häiriötilanteissa. Nämä työt on otettava huomioon myös suojalaitteiden tarvetta harkittaessa.

Esine saadaan asettaa nähtäväksi, vaikkei se täytä edellä tässä pykälässä asetettuja vaatimuksia, edellyttäen, että selvällä merkinnällä osoitetaan, ettei se ole vaatimusten mukainen ja ettei sitä saa luovuttaa toisen käyttöön ennen kuin se on saatettu vaatimusten mukaiseksi. Lisäksi on huolehdittava siitä, että esittely voidaan suorittaa turvallisesti.

40 a §

Kemikaalin tai kemikaalia sisältävän tuotteen valmistajan, maahantuojan, myyjän tai henkilön, joka luovuttaa kemikaalin tai sitä sisältävän tuotteen markkinoille tai käyttöön, on kunkin kohdaltaan huolehdittava siitä, että:

1) kemikaalin päällykset ja kemikaalia sisältävät tuotteet tai tuotteiden päällykset merkitään

aineen pakkaukset sekä myynti- ja käyttöpäilykset on varustettu tarvittavin merkinnöin.

Aineen pakkauksiin sekä myynti- ja käyttöpäilyksiin on tarvittaessa merkittävä:

- 1) valmistaja ja maahantuoja;
- 2) turvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot aineen koostumuksesta; sekä
- 3) tarpeelliset varoitusmerkinnät.

Milloin koneeseen tai laitteeseen pysyvästi kuuluvana osana sisältyy terveydelle vaarallista ainetta, tulee siihen liittää aineen nimi sekä koneen tai laitteen käytön onnettomuustilanteiden varalta tarpeellinen merkintä sen vaarallisuudesta. Koneen tai laitteen mukana tulee toimittaa kyseistä ainetta koskevat asianmukaiset käyttö- ja turvallisuusohjeet.

niiden tunnistamisen ja turvallisen käytön kannalta tarpeellisin tiedoin;

2) vaaralliset kemikaalit luokitellaan ja päilykset merkitään varoitusmerkinnöin ja tarpeellisin tiedoin kemikaalien koostumuksesta ja ominaisuuksista;

3) vaaralliset kemikaalit ja niitä sisältävät tuotteet säilytetään ja luovutetaan turvallisissa ja kestävässä pakkauksissa; ja

4) vaaraa aiheuttavasta, teollisessa toiminnassa tai ammatissa käytettävästä kemikaalista annetaan vastaanottajalle käyttöturvallisuustiedote.

Kemikaalin tai kemikaalia sisältävän tuotteen markkinoille tai käyttöön luovuttajan on hankittava kemikaalin fysikaalisista ja kemiallisista ominaisuuksista sekä terveysvaikutuksista tiedot, jotka ovat kohtuudella saatavissa ja jotka ovat riittäviä tässä laissa tarkoitettujen kemikaalin terveysvaarojen arvioimiseksi, kemikaalin luokittelemiseksi ja merkitsemiseksi sekä käyttöturvallisuustiedotteen laatimiseksi.

Milloin koneeseen tai laitteeseen pysyvästi kuuluvana osana sisältyy vaarallista kemikaalia, tulee siihen liittää aineen nimi sekä koneen tai laitteen käytön ja onnettomuustilanteiden varalta tarpeellinen merkintä sen vaarallisuudesta. Koneen tai laitteen mukana tulee toimittaa kyseistä kemikaalia koskevat asianmukaiset käyttö- ja turvallisuusohjeet.

Erinäisiä säännöksiä

47 §

Valtioneuvosto voi antaa järjestysohjeita tämän lain soveltamisesta eri työaloilla sekä vaarallisten koneiden, välineiden, laitteiden ja aineiden käyttämisestä ja tarkastuksesta sekä muita määräyksiä lain täytäntöönpanosta.

Valtioneuvosto antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta sekä vaatimustenmukaisuuden toteutamisesta.

Edellä 40 a §:ssä tarkoitettu kemikaalien luokituksesta, pakkaamisesta, merkitsemisestä, käyttöturvallisuustiedotteista, tietojen toimittamisesta kemikaaleista sekä rajoituksista ja kielloista annetaan tarkemmat määräykset siten kuin erikseen säädetään.

Valtioneuvosto voi 1 momentissa tarkoitettussa päätöksessään siirtää tarkempien teknisten yksityiskohtien ja välttämättömien menettelysäännösten antamisen asianomaiselle ministeriölle.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettyäänä ajankohtana.

Ennen lain voimaantuloa työturvallisuuslain nojalla annetut määräykset ovat voimassa, kunnes toisin määrätään.

2.

Laki

työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa 16 päivänä helmikuuta 1973 annetun lain (131/73) 1 §:n 2 momentti, 9 §:n 2 momentti, 15 §:n 4 momentti ja 23 §, niistä 1 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 16 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa (29/87), sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 16 päivää tammikuuta 1987 annetussa laissa, uusi 3 ja 4 momentti, 4 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, sekä lakiin uusi 15 a—15 e § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Työsuojeluviranomaisella on oikeus työsuojelua koskevien tarkastusten toimittamiseen työpaikoilla ja oikeus tarvittaessa käyttää asiantuntijoita työsuojelua koskevien tutkimuksen suorittamiseen tarkastuksensa alaisilla työpaikoilla. Työsuojelua koskevan tarkastuksen toimittajasta käytetään tässä laissa nimitystä *tarkastuksen toimittaja* ja tässä momentissa tarkoitettusta asiantuntijasta nimitystä *tutkimuksen toimittaja*.

Työsuojeluviranomaisella on oikeus työsuojelua koskevien tarkastusten toimittamiseen työpaikoilla ja muissa valvonnan toteuttamiseksi tarpeellisissa kohteissa ja oikeus tarvittaessa käyttää asiantuntijoita työsuojelua koskevien tutkimusten suorittamiseen tarkastuskohteissa.

Työsuojelua koskevan tarkastuksen toimittajasta käytetään tässä laissa nimitystä *tarkastuksen toimittaja* ja tässä pykälässä tarkoitettusta asiantuntijasta nimitystä *tutkimuksen toimittaja*.

Tuotteella tarkoitetaan tässä laissa konetta, välinettä tai muuta teknistä laitetta taikka tällaista esinettä ja kemikaalia taikka kemikaalia sisältävää esinettä tai laitetta.

4 §

Tarkastuksen tai tutkimuksen toimittajalla on myös oikeus päästä paikkaan, jossa valmistetaan tai jossa on markkinoille tai käyttöön luovutettavaksi tarkoitettuja tuotteita sekä ottaa näistä näytteitä. Tarkastuksesta tai tutkimuksesta on muuten soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 3 §:ssä ja tämän pykälän 1 momentissa on säädetään.

9 §

Milloin samalla työpaikalla toimii useamman kuin yhden työnantajan työntekijöitä, työnantajain on toimittava työsuojelun edistämiseksi yhteistyössä, jolloin heillä on myös oikeus sopia yhteisen työsuojelupäällikön nimeämistä.

Milloin samalla työpaikalla toimii useamman kuin yhden työnantajan työntekijöitä, työnantajain on toimittava työsuojelun edistämiseksi yhteistyössä, jolloin heillä on myös oikeus sopia yhteisen työsuojelupäällikön nimeämistä.

tä. Tällaisella työpaikalla pääurakoitsijan tai vastaavassa asemassa olevan työnantajan on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin yhteistyön järjestämiseksi.

15 §

Tässä pykälässä tarkoitettua menettelyä voidaan käyttää myös sitä kohtaan, joka olematta työnantaja on työsuojelua koskevassa laissa velvoitettu noudattamaan työsuojelua koskevia säännöksiä.

Jollei 15 a—15 e §:stä muuta johdu, tässä pykälässä tarkoitettua menettelyä voidaan käyttää myös sitä kohtaan, joka olematta työnantaja on työsuojelua koskevassa laissa velvoitettu noudattamaan työsuojelua koskevia säännöksiä.

15 a §

Jos valvonnassa tai muutoin havaitaan, että tuote ei täytä sille asetettuja vaatimuksia, työministeriö voi kieltää sen luovuttamisen markkinoille tai käyttöön, kunnes puutteellisuus on korjattu. Kiellon sijasta työministeriö voi määrätä rajoituksia tai ehtoja tuotteen luovuttamiselle.

Jos on perusteltua syytä epäillä tuotetta määräysten vastaiseksi, työministeriö voi kieltää tuotteen luovutuksen toistaiseksi, kunnes tuotteen määräysten mukaisuus on selvitetty.

Tarkastuksen toimittaja voi, jos asia ei siedä viivytystä, antaa 1 ja 2 momentissa tarkoitetun väliaikaisen kiellon. Asia on tällöin saatettava kiireellisesti työministeriön ratkaistavaksi.

15 b §

Vaikka tuote on asianmukaisesti merkitty tai hyväksytty, työministeriö voi asettaa 15 a §:ssä tarkoitetun kiellon tai määrätä tuotetta koskevista luovuttamisen ehdoista tai rajoituksista, jos tuotteen perustellusti osoitetaan aiheuttavan vaaraa työntekijöille.

15 c §

Työministeriö voi 15 a §:n 1 ja 2 momentissa ja 15 b §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa määrätä tuotteen valmistajan, maahantuojan tai myyjän taikka henkilön, joka luovuttaa tuotteen markkinoille tai käyttöön, poistamaan tuotteen markkinoilta tai käytöstä. Tästä toimenpiteestä aiheutuneet kustannukset on sen maksettava, joka on luovuttanut tuotteen markkinoille tai käyttöön.

23 §

Koneen, välineen tai muun teknillisen laitteen valmistaja, maahantuoja tai asennusliike sekä vaarallisen aineen valmistaja, maahantuoja tai myyjä voidaan määrätä tekemään laitteesta tai aineesta ilmoitus sosiaali- ja terveysministeriölle. Sellaisen työmenetelmän käyttöön ottamisesta, johon saattaa liittyä hengen tai terveyden menettämisen vaara, voidaan määrätä tehtäväksi samanlainen ilmoitus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu laite tai aine voidaan määrätä ennen käyttöön ottamista ja sen jälkeen määräajoin tarkastettavaksi, jollei erikseen ole säädetty tällaista tarkastusta suoritettavaksi.

15 d §

Jos työministeriö on antanut 15 a tai 15 b §:n mukaisen kiellon, rajoituksen tai ehdon tai 15 c §:n mukaisen määräyksen, se voi velvoittaa tuotteen markkinoille tai käyttöön luovuttajan tiedottamaan sopivalla tavalla toimenpiteistä sekä tuotteen haltijan oikeuksista.

15 e §

Työministeriö voi määrätä tuotteen markkinoille tai käyttöön luovuttajan suorittamaan 15 a—15 d §:ssä mainitut toimenpiteet sakon uhalla tai 15 c §:ssä tarkoitetun toimenpiteen uhalla, että tekemättä jätetty teetetään asianomaisen kustannuksella.

23 §

Tuotteen valmistaja, maahantuoja, asennusliike tai myyjä voidaan määrätä tekemään tuotteesta ilmoitus työsuojeluviranomaiselle. Sellaisen työmenetelmän käyttöön ottamisesta, johon saattaa liittyä hengen tai terveyden menettämisen vaara, voidaan määrätä tehtäväksi samanlainen ilmoitus.

Asianomainen työsuojeluviranomainen voi määrätä, että 1 momentissa tarkoitetun tuotteen tai työmenetelmän turvallisen käytön varmistamiseksi tehdään asennus-, käyttöönotto- ja kunnossapitotarkastuksia tai muita tarpeellisia käytöön liittyviä tarkastuksia, jollei tällaista tarkastusta ole erikseen määrätty tehtäväksi.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.
